

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΑΝΘΡΩΠΟΣ, ΦΥΣΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΟΥΣ ΠΑΤΕΡΕΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ (2ος–5ος αι.)

για τα ογδόντα χρόνια *Sources Chrétiennes*

Υπό την αιγίδα της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου
και την υποστήριξη της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών

Θεσσαλονίκη 26–29 Ιουνίου 2023

Ογδόντα χρόνια *Sources Chrétiennes* (1942/43–2023)

Με τους τόμους της να βρίσκονται στα ράφια των βιβλιοθηκών όλου του κόσμου, η εκδοτική σειρά *Sources Chrétiennes* αποτελεί τη σημαντικότερη δίγλωσση σειρά στον χώρο της Πατρολογίας, αριθμώντας ήδη στη συλλογή της περισσότερους από 600 τίτλους. Σημείο αφετηρίας για την ογδοντάχρονη της διαδρομή ήταν η έκδοση στα 1942–43 της πραγματείας του αγίου Γρηγορίου Νύσσης *Περί τοῦ βίου Μωυσέως* από τον Jean Daniélou, ο οποίος μαζί με τον Henri de Lubac και τον Claude Mondésert –ακαδημαϊκούς θεολόγους και Ιησουΐτες μοναχούς όπως ο ίδιος– εμπνεύστηκε τη σειρά κι έθεσε τις επιστημονικές προδιαγραφές της. Τη συμπλήρωση ογδόντα χρόνων από την έκδοση αυτή του πρώτου τόμου και την ίδρυση της σειράς *Sources Chrétiennes* εορτάζουμε με το παρόν συνέδριο, το οποίο είναι αφιερωμένο στους Πατέρες της Εκκλησίας. Όπως γίνεται σαφές από τον τίτλο του, στόχος του είναι η ανάδειξη της επικαιρότητας του κηρύγματος των Πατέρων για τον σύγχρονο κόσμο. Αν και η χρονική απόσταση που μας χωρίζει από αυτούς είναι μεγάλη και ο κόσμος σήμερα θυμίζει ελάχιστα τον δικό τους, λόγω των τεκτονικών αλλαγών που επέφεραν κατά τη νεότερη εποχή η βιομηχανική επανάσταση και η ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας, τα κείμενά τους διατηρούν ακέραια την αξία τους στο παρόν. Αποτελούν, για να χρησιμοποιήσουμε τη γνωστή φράση του Θουκυδίδη, κτήμα ἐς αἰεὶ για ὅλη την ανθρωπότητα. Πέραν του ευαγγελικού μηνύματος που μεταφέρουν για τη λύτρωση από τον θάνατο και την αμαρτία, διδάσκουν και καλλιεργούν τον άνθρωπο. Από τη μελέτη τους αποκομίζουμε το όφελος που προσφέρει, σύμφωνα με τον αρχαίο Έλληνα ιστορικό, κάθε έργο προορισμένο για την αιωνιότητα: τῶν τε γενομένων τὸ σαφές σκοπεῖν καὶ τῶν μελλόντων ποτὲ αὔθις κατὰ τὸ ἀνθρώπινον – με ἄλλα λόγια, την ορθή αντίληψη των γεγονότων που σημάδεψαν το παρελθόν και πρόκειται να επαναληφθούν με παρόμοιο τρόπο στο μέλλον, εξαιτίας των σταθερών νόμων που διέπουν την ανθρώπινη φύση (Θουκυδίδης, *Ἱστορ.* I, 22, 4). Η ανθρώπινη φύση και οι νόμοι της, όπως κατανοήθηκαν από τους Πατέρες της Εκκλησίας και αναλύονται στους λόγους, τις πραγματείες και τα ερμηνευτικά τους κείμενα, αποτελούν και τον βασικό άξονα γύρω από τον οποίο περιστρέφεται η επιστημονική προβληματική του Συνεδρίου που πραγματοποιείται σήμερα προς τιμήν της σειράς *Sources Chrétiennes* με τη συνεργασία ακαδημαϊκών φορέων από την Ελλάδα και τη Γαλλία.

Οργανωτική Επιτροπή

Élie Ayroulet

Θεολογική Σχολή του Καθολικού Πανεπιστημίου της Λυών

Guillaume Bady

Ινστιτούτο Sources Chrétiennes / Εθνικό Κέντρο Επιστημονικής Έρευνας της Γαλλίας (CNRS)

Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού (ΑΠΘ)

Dominique Gonet

Ινστιτούτο Sources Chrétiennes

Δημοσθένης Κακλαμάνος

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού (ΑΠΘ)

Άννα Λαμπαδαρίδη

Εθνικό Κέντρο Επιστημονικής Έρευνας της Γαλλίας (CNRS)

Κωνσταντίνος Μποζίνης

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού (ΑΠΘ)

Αθανάσιος Παπαρνάκης

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού (ΑΠΘ)

Συμεών Πασχαλίδης

Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών / Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού (ΑΠΘ)

Μεταφράσεις Κειμένων

Vincent DeWeese

Επικοινωνία

Στυλιανός Τέλλης

Διαχείριση Ιστοσελίδας

Στράτος Μουρατίδης

Δευτέρα 26/6

ΒΡΑΔΥ

Τελετή Έναρξης

Πρόεδρος: Συμεών Πασχαλίδης

- 19:00 Εγγραφή συνέδρων
- 19:30 Χαιρετισμοί ακαδημαϊκών, εκκλησιαστικών και πολιτικών αρχών
- 20:15 **M. Vinzent**
Φύση: ιδιωτική περιουσία ή δημόσιο αγαθό; (ENG)
- 20:50 **Βυζαντινή χορωδία της Θεολογικής Σχολής «Οι Τρεις Ιεράρχες»**
υπό τη διεύθυνση του καθηγητή Ιω. Διάκου
- Δείπνο

Τρίτη 27/6

ΠΡΩΙ

A' Συνεδρία

«Η κατ' εικόνα Θεού δημιουργία του ανθρώπου ως κορωνίδα της δημιουργίας (Γεν 1, 26)»

Πρόεδρος: Markus Vinzent

- 9:00 **É. Ayroulet**
Ειρηνάιος Λυώνος: ανθρώπινη ελευθερία και «κατ' εικόνα» ή η υπέρβαση του διλήμματος μεταξύ αυτονομίας και ετερονομίας (ENG)
- 9:20 **Θ. Πιτταράς**
Ο άνθρωπος ως δημιουργήμα «κατ' εικόνα Θεού» στη θεολογία του Αθανάσιου Αλεξανδρείας
- 9:40 **F. Simeoni**
Το πρόσωπο του ανθρώπου, μεθόριο της θνητότητας κι αρμός του αοράτου. Το χωρίο Γεν 2,7 στον Φίλιωνα Αλεξανδρείας και τον Βασίλειο Καισαρείας (FR)
- 10:00 **F. Vinel**
Γρηγόριος Νύσσης: ο ορισμός της ψυχής στις πραγματείες «Περί τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου» και «Περί ψυχῆς και ἀναστάσεως» (FR)
- 10:20 **Συζήτηση**
Διάλειμμα-Καφές

B' Συνεδρία

«...καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ, ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν (Γεν 2,15):
ο παράδεισος, ο απαγορευμένος καρπός και η πτώση»

Πρόεδρος: Guillaume Bady

- 11:00 **G. Aragione**
Ίχνη αρχαιολογικών μοτίβων στην πρωτολογία του Τατιανού (FR)
- 11:20 **M. Brugarolas**
Η παραδείσια ζωή του Αδάμ και της Εύας, σύμφωνα με τους Καππαδόκες πατέρες (ENG)
- 11:40 **Σ. Πασχαλίδης**
«Crux Interpretum»: οι ερμηνευτικές προσεγγίσεις των πατέρων των πρώτων αιώνων στο ξύλο της γνώσης (Γεν 2,9) και η πρόσληψή τους την περίοδο του Μεσαίωνα (ENG)

12:00 L. Dincă
Η ανθρώπινη αμαρτία και η σωτηρία του Θεού στη διττή πραγματεία του αγ. Αθανασίου
Αλεξανδρείας «Κατὰ Ἑλλήνων» και «Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου» (ENG)

12:20 Συζήτηση
Ξενάγηση στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού
Γεύμα

ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Γ' Συνεδρία

«Οικο-θεολογία I: οι συνέπειες της πτώσης στη σχέση του ανθρώπου με τη Φύση»

Πρόεδρος: Χρυσόστομος Σταμούλης

17:00 A. Παπαρνάκης
Δημιουργία και πτώση στο «Πρὸς Αὐτόλυκον» του Θεόφιλου Αντιοχείας (ENG)

17:20 G. Bady
Η ιδέα της «απο-ανάπτυξης» στους πατέρες της Εκκλησίας (ENG)

17:40 M. Cutino
Η εσχατολογική αποκατάσταση της Φύσης στην πατερική γραμματεία του 4ου και 5ου αιώνα

18:00 A. Torrance
Το Παν συνέχεται με τη μετάνοια: ο αγ. Μάρκος ο Μοναχός και οι συμπαντικές
διαστάσεις της χριστιανικής ζωής (ENG)

18:20 Συζήτηση
Διάλειμμα-Καφές

Δ' Συνεδρία

«Οικο-θεολογία II: η Φύση ως διδασκαλείον ἀρετῆς και οδός θεογνωσίας»

Πρόεδρος: Françoise Vinel

19:00 M. Chaieb
Φύση και άνθρωπος, φύση του ανθρώπου στον Ειρηναίο Λυώνος (FR)

19:20 M. Fédou
Ο αισθητός κόσμος κατά τον Ωριγένη: η Φύση ως οδός θεογνωσίας (FR)

19:40 Ά. Λαμπαδαρίδη
Θαύματα και ζωικό βασίλειο στον «Βίον Ἰλαρίωνος» του Ιερώνυμου (BHL 3879):
η συμβολή των ελληνικών παραλλαγών του κειμένου (FR)

20:00 M.-G. Guérard
Δένδρα και φυτά στο υπόμνημα «Εἰς τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων» του Νείλου Αγκύρας (FR)

20:20 Συζήτηση
Δείπνο

Τετάρτη 28/6

Π Ρ Ω Ι

Ε' Συνεδρία

«Προ- και μεταπτωτική κατάσταση του ανθρώπου I:
σχέσεις άνδρα και γυναίκας»

Πρόεδρος: *Dominique Gonet*

- 9:00 M. Stavrou**
Η ανθρωπολογία άνδρα-γυναίκας μετά την πτώση, σύμφωνα με τους πατέρες της Καππαδοκίας (FR)
- 9:20 Φ. Ιωαννίδης**
Ο γάμος κατά τον Αυγουστίνο Ιππώνος
- 9:40 P. Argarate**
Σεξ, πόθος και γάμος στο ανώνυμο συριακό «Βιβλίο των Αναβαθμών» (Liber Graduum) του 4ου μ.Χ. αιώνα (ENG)
- 10:00 A. Étaix**
Από την «Α' πρὸς Τιμόθεον» 2,15 στην «Πρὸς Γαλάτας» 3,27: Η σχέση φύλου και αυτεξουσίου στα ερμηνευτικά υπομνήματα του Ιωάννη Χρυσόστομου (FR)
- 10:20 Συζήτηση**
Διάλειμμα-Καφές

ΣΤ' Συνεδρία

«Προ- και μεταπτωτική κατάσταση του ανθρώπου II:
οι ταξικές ανισότητες υπό το φως του φυσικού δικαίου»

Πρόεδρος: *Κωνσταντίνος Μποζίνης*

- 11:00 M. Huggins**
Ο λόγος «Περὶ φιλοπτωχείας» του Γρηγόριου Ναζιανζηνού (ENG)
- 11:20 C. Broc-Schmezer**
Ένας αμπελώνας, μία γυναίκα και η δικαιοσύνη: η μορφή της Ιεζάβελ στον Ιωάννη Χρυσόστομο (FR)
- 11:40 C. Fauchon-Claudon and S. Marculescu**
Η φιλοξενία και το βιβλικό της υπόβαθρο στους πατέρες της Εκκλησίας: μεταξύ θεωρίας και πράξης (FR)
- 12:00 A. Müller**
Η μετάλλαξη της αρετής της φιλανθρωπίας στον χριστιανισμό (ENG)
- 12:20 Συζήτηση**
*Περίπατος στη ρωμαϊκή Θεσσαλονίκη (ανάκτορο και αψίδα του Γαλερίου)
Γεύμα*

ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Ζ' Συνεδρία

«Μονοθεϊσμός και μοναρχία I:
η πολιτική θεολογία του Ευσέβιου Καισαρείας και οι αντιδράσεις σ' αυτήν»

Πρόεδρος: *Απόστολος Κραλίδης*

- 17:00 D. O'Meara**
Η ιδεολογία της μοναρχίας: ο Ευσέβιος Καισαρείας και οι πλατωνιστές της Ύστερης Αρχαιότητας (ENG)

- 17:20 Κ. Χρήστου**
Ο Ευσέβιος Καισαρείας στο μεταίχμιο του παλαιού και νέου κόσμου
- 17:40 R. Dougherty**
Το «κάτοπτρον ηγεμόνος» του αγ. Αυγουστίνου: τα ποιητικά γνωρίσματα της ενάρετης πολιτικής ηγεσίας (ENG)
- 18:00 Κ. Μποζίνης**
«Ένας Θεός-ένας βασιλιάς»; Η αμφισβήτηση της πολιτικής θεολογίας του Ευσέβιου από τον Χρυσόστομο και τους Καππαδόκες (ENG)
- 18:20 Συζήτηση**
Διάλειμμα-Καφές

Η' Συνεδρία
«Μονοθεϊσμός και μοναρχία II: σχέσεις Εκκλησίας-Κράτους»

Πρόεδρος: *Élie Ayroulet*

- 19:00 J. Reynard**
Όψεις του πολιτικού οράματος των Καππαδοκών (FR)
- 19:20 Γ. Ζωγραφίδης**
Οι Έλληνες πατέρες, ο φυσικός νόμος και η χριστιανική αυτοκρατορία (ENG)
- 19:40 D. Gonnet**
Σχέσεις Εκκλησίας-Κράτους στον πάπα Γελάσιο (492–496) (ENG)
- Ομιλία για τον εσπερινό της εορτής των αποστόλων Πέτρου και Παύλου**
- 20:00 Χ. Φιλιώτης-Βλαχάβας**
Η παύλεια τυπολογία Χριστός-Αδάμ στο έργο του Ειρηναίου Λύωνος και του Κυρίλλου Αλεξανδρείας: μεταξύ πρωτολογίας κι εσχατολογίας
- Δείπνο

Πέμπτη 29/6

Π Ρ Ω Ι

Πανηγυρική θεία Λειτουργία στην Ιερά Μονή Βλατάδων για την εορτή των πανευφήμων αποστόλων Πέτρου και Παύλου

Καφές

Τελετή Λήξης

Πρόεδροι: Θεόδωρος Γιαγκου-Marie Hélène Congourdeau

- 11:00 Σ. Πασχαλίδης**
Το Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών: από τον οραματισμό του 20ού αιώνα στη νέα φυσιογνωμία τον 21ο αιώνα (ENG)
- 11:20 G. Bady and D. Gonnet**
Ποιο είναι σήμερα το νόημα της «επιστροφής στις πηγές» που έθεσε εξ αρχής ως στόχο της η σειρά *Sources Chrétiennes*? (ENG)
- 11:40 Δ. Κακλαμάνος**
Η συμβολή των *Sources Chrétiennes* στην κριτική έκδοση Βυζαντινών υμνογραφικών και αγιολογικών κειμένων
- 12:00 T. Denecker**
Παρουσίαση της βάσης δεδομένων «*Sources Chrétiennes Online*» (SCO) από τον εκδοτικό οίκο *Brepols* (ENG)
- 12:20 Υπογραφή συμφωνητικού συνεργασίας μεταξύ του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών και των ακαδημαϊκών οργανισμών *Sources Chrétiennes / HiSoMa***
- Γεύμα

ΑΠΟΓΕΥΜΑ

Εδική Συνεδρία

«Πατερική ερμηνευτική σε διάλογο: Μέρος 1ο»

Πρόεδρος: Marie Chaieb

- 16:00 S. Caneri**
Αποτελεί η ερμηνευτική των πατέρων της Εκκλησίας κληρονομιά της ραββινικής παράδοσης; (FR)
- 16:20 Chr. Guignard**
Μια διαθήκη με τον Αδάμ στον Ειρηναίο; Εξ αφορμής ενός πολυσυζητημένου χωρίου από το «Κατὰ πασῶν αἱρέσεων»(III, II, 8 και εξής) (ENG)
- 16:40 A. Τσαλαμπούνη**
Σύγχρονη οικο-θεολογική ερμηνευτική σε διάλογο με τους πατέρες και το εξηγητικό τους έργο: η περίπτωση του Ωριγένη (ENG)
- 17:00 Έ. Ayroulet**
Ο άγ. Μάξιμος ο Ομολογητής: ένα πρότυπο θεολογικής ερμηνευτικής μεθόδου (FR)
- 17:20 Συζήτηση**
Διάλειμμα-Καφές

«Πατερική ερμηνευτική σε διάλογο: Μέρος 2ο»

Πρόεδρος: π. Χρήστος Φιλιώτης-Βλαχάβας

- 18:00 Κ. Παπαδημητρίου**
Γύρω από μια θράκα με ψάρια: η εμφάνιση του αναστημένου Χριστού στην Τιβεριάδα, σύμφωνα με τα ερμηνευτικά υπομνήματα των πατέρων (Iw 21, 1-23) (ENG)
- 18:20 Δ. Ζαγκανάς**
Οι εξηγητές πατέρες σε διάλογο με το υπόμνημα του Ωριγένη στον Ιωνά (ENG)
- 18:40 J. Farrugia**
Η δημιουργία του ανθρώπου και η κατάχρηση της Φύσης στο ομιλητικό έργο του Γρηγορίου Νύσσης (ENG)
- 19:00 M. Nivault**
Οι χαιρετισμοί στις ομιλίες του Ιωάννη του Χρυσόστομου (FR)
- 19:20 Γ. Βασιλάκης**
Σημειωτική και πατερική ερμηνεία: διαβάζοντας μαζί με τον Ιωάννη Χρυσόστομο τον διάλογο του Ιησού με τη Σαμαρείτισα (Iw 4, 1-42) (ENG)
- 19:40 Συζήτηση**
- 20:00 Συναυλία κλασικής & έντεχνης ελληνικής μουσικής**
Δείπνο

Παρασκευή 30/6

ΠΡΩΙ

- 8:00 Εκδρομή στη Χαλκιδική**
I. Περίπλους του Αγίου Όρους
II. Επίσκεψη των αρχαίων Σταγείρων, πατρίδας του Αριστοτέλη

ΒΡΑΔΥ

- 20:00 Επιστροφή στη Θεσσαλονίκη**

Σάββατο 1/7

Αναχώρηση συνέδρων

Σύνεδροι

Aragione, Gabriella

Σχολή Προτεσταντικής Θεολογίας, Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου

Argarate, Pablo

Σχολή Καθολικής Θεολογίας, Πανεπιστήμιο του Γκρατς

Ayroulet, Élie

Σχολή Θεολογίας, Καθολικό Πανεπιστήμιο της Λυών

Bady, Guillaume

Ινστιτούτο Sources Chrétiennes / Εθνικό Κέντρο Επιστημονικής Έρευνας της Γαλλίας (CNRS), Λυών

Βασιλάκης, Γεώργιος

Σχολή Θεολογίας, Καθολικό Πανεπιστήμιο της Λυών

Broc-Schmezer, Catherine

Σχολή Πολιτισμών & Τεχνών, Πανεπιστήμιο της Λυών III

Brugarolas, Miguel

Σχολή Θεολογίας, Πανεπιστήμιο της Ναβάρρα

Caneri, Sandrine

Ινστιτούτο Ορθόδοξης Θεολογίας «Ο Άγιος Σέργιος», Παρίσι

Canévet, Mariette

Ομότιμη καθηγήτρια Καθολικής Θεολογίας, Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου

Chaieb, Marie

Σχολή Θεολογίας, Καθολικό Πανεπιστήμιο της Λυών

Cutino, Michel

Σχολή Καθολικής Θεολογίας, Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου

Denecker, Tim

Εκδοτικός οίκος Brexols, Τουρνχάουτ Βελγίου

Dincă, Lucian

Σχολή Καθολικής Θεολογίας, Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου

Dougherty, Richard

Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο του Ντάλλας, ΗΠΑ

Étaix, Alexandre

Σχολή Θεολογίας, Ποντιφικιανό Πανεπιστήμιο «Ο Άγιος Άνσελμος», Ρώμη

Farrugia, Jonathan

Σχολή Θεολογίας, Πανεπιστήμιο της Μάλτας

Fauchon-Claudon, Claire

École Normale Supérieure, Λυών

ΣΥΝΕΔΡΟΙ

Fédou, Michel

Ερευνητικό Κέντρο Sèvres, Παρίσι

Φιλιώτης-Βλαχάβας, Χρήστος

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Guérard, Marie-Gabrielle

Ινστιτούτο Sources Chrésiennes, Λυών

Gonnet, Dominique

Ινστιτούτο Sources Chrésiennes, Λυών

Guignard, Christophe

Σχολή Καθολικής Θεολογίας, Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου

Huggins, Mark

Τμήμα Κλασικής Φιλολογίας, Ιστορίας & Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο του Εδιμβούργου

Ιωαννίδης, Φώτιος

Τμήμα Θεολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Κακλαμάνος, Δημοσθένης

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Λαμπαδαρίδη, Άννα

Εθνικό Κέντρο Επιστημονικής Έρευνας της Γαλλίας (CNRS), Παρίσι

Marculescu, Smaranda

École Normale Supérieure, Λυών

Μποζίνης, Κωνσταντίνος

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Müller, Andreas

Σχολή Προτεσταντικής Θεολογίας, Πανεπιστήμιο του Κιέλου

Nivault, Magdeleine

Σχολή Πολιτισμών & Τεχνών, Πανεπιστήμιο της Λυών III

O'Meara, Dominic

Ομότιμος καθηγητής Φιλοσοφίας, Πανεπιστήμιο του Φριβούργου

Παπαδημητρίου, Κυριακούλα

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Παπαρνάκης, Αθανάσιος

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Πασχαλίδης, Συμεών

Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών / Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού,
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Πιτταράς, Θεόδωρος

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΣΥΝΕΔΡΟΙ

Reynard, Jean

Ινστιτούτο Sources Chrétiennes, Λυών

Simeoni, Francesca

Σχολή Φιλοσοφίας, Καθολικό Πανεπιστήμιο της Λυών

Stavrou, Michel

Ινστιτούτο Ορθόδοξης Θεολογίας «Ο Άγιος Σέργιος», Παρίσι

Torrance, Alex

Τμήμα Θεολογίας, Πανεπιστήμιο Notre-Dame, ΗΠΑ

Τσαλαμπούνη, Αικατερίνη

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Vinel, Françoise

Ομότιμη καθηγήτρια Καθολικής Θεολογίας, Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου

Vinzent, Markus

Τμήμα Θεολογίας και Θρησκευολογίας, King's College, Λονδίνο

Χρήστου, Κωνσταντίνος

Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας & Χριστιανικού Πολιτισμού, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Ζαγκανάς, Δημήτριος

Εθνικό Ίδρυμα Επιστημονικής Έρευνας (FNRS), Καθολικό Πανεπιστήμιο της Λουβαίν

Ζωγραφίδης, Γιώργος

Τμήμα Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Οι εργασίες του Συνεδρίου θα διεξαχθούν τις δύο πρώτες ημέρες στην αίθουσα διαλέξεων της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών και θα συνεχιστούν, από το απόγευμα της Τετάρτης, 28ης Ιουνίου, έως τη λήξη του, στο αμφιθέατρο του Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών.

Η αναπαράσταση της ονοματοδοσίας των ζώων από τον Αδάμ (Γεν 2, 19–20) στην πρώτη σελίδα του προγράμματος προέρχεται από τοιχογραφία στο Καθολικό της Ι. Μονής Αγίου Νικολάου Αναπαυσά των Μετεώρων. Έχει φιλοτεχνηθεί από τον περίφημο αγιογράφο Θεοφάνη τον Κρη στα τέλη του 16ου αιώνα.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ :

director.pipm@gmail.com

filiotis@past.auth.gr

sdtellis@past.auth.gr

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΧΟΡΗΓΙΑ:

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΙΓΕΑΣ
ΑΜΚΕ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ & ΚΟΙΝΟΦΕΛΟΥΣ
ΕΡΓΟΥ

HISOMA
Histoire et sources des mondes antiques

UCLY
UNION CATHOLIC
UNIVERSITY
Unité de Recherche
CONFLUENCE
Sciences & Humanités

ΕΙΔΙΚΟΣ
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ
ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ
ΕΡΕΥΝΑΣ
Α.Π.Θ.

ΙΕΡΑ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΦΙΛΙΠΠΩΝ, ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ
ΚΑΙ ΘΑΣΟΥ

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:

Χρήστος Τσολερίδης (Oxhouse Design Studio — www.oxhouse.gr)